

Bruxelles, den 7.9.2017
COM(2017) 466 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

Tiende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion

I. INDLEDNING

Dette er den tiende månedlige statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion, som beskriver udviklingen i to hovedsøjler: dels bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet og de midler, der støtter dem, dels styrkelse af vores forsvar og opbygning af modstandsdygtighed over for disse trusler.

I de seneste uger er Europa endnu engang blevet ramt af en række terrorangreb. Den 9. august 2017 påkørte en bil et patruljekøretøj i Levallois-Perret lige uden for Paris og sårede seks soldater. Den 17. august 2017 blev en lastbil brugt til at dræbe 15 mennesker og såre over hundrede på Ramblaen i Barcelona. Den 18. august 2017 stak en mand ti mennesker ned i Åbo (Turku) i Finland, og to af dem mistede livet. Den 25. august 2017 angreb en mand flere soldater med kniv i Bruxelles og sårede to. Samme dag angreb en mand foran Buckingham Palace i London en politibetjent med et sværd. Disse angreb understreger igen, hvor vigtigt det er at bekæmpe voldelig ekstremisme og radikaliserings, og den udfordring, medlemsstaterne står over for, både med hensyn til at forpurre og forebygge sådanne angreb og bekæmpe den radikaliserings, som nærer dem.

Inden formand Jean-Claude Juncker holder sin tale om Unionens tilstand 2017, hvori han fastlægger prioriteterne for de kommende 12 måneder, ser vi i denne rapport tilbage **og gør status over, hvilke fremskridt der som led i sikkerhedsunionen er gjort** med at gennemføre de prioriteter, der blev bebudet i **talen om Unionens tilstand 2016¹**, og af **Kommissionens arbejdsprogram for 2017²**. Rapporten indeholder også en opdatering vedrørende gennemførelsen af andre højt prioriterede sikkerhedsforanstaltninger.

Kommissionen har i det seneste år truffet håndfaste foranstaltninger, der skal øge sikkerheden ved de ydre grænser, forbedre informationsudvekslingen, begrænse terroristers råderum og forebygge radikaliserings. Samtlige sikkerhedsrelaterede prioriterings i talen om Unionens tilstand 2016 er blevet gennemført, og det i overensstemmelse med den europæiske dagsorden om sikkerhed³. Dette har understøttet medlemsstaternes bestræbelser på at afbøde truslen fra terrorisme, organiseret kriminalitet og cyberkriminalitet. Der er dog stadig meget at gøre. Det fortsatte arbejde bør bygge på de resultater, der er opnået det seneste år, og have til formål at tage hånd om de sikkerhedsmæssige udfordringer, vi står over for i dag, navnlig ved at gøre vores informationssystemer indbyrdes kompatible, forebygge voldelig ekstremisme og radikaliserings, afskære terroristerne deres finansieringskilder og -kanaler og forbedre cybersikkerheden.

II. INDFØRELSEN AF EN EFFEKTIV OG ÆGTE SIKKERHEDSUNION – STATUS EFTER DET FØRSTE ÅR

1. Øget sikkerhed ved de ydre grænser

*"Vi vil også forsvare vore grænser med en streng kontrol af alle, som krydser grænserne. Den vil blive vedtaget inden årets udgang. Hver gang en person **rejser ind i eller ud af Den Europæiske Union**, vil oplysninger om tid, sted og årsag blive registreret.*

¹ <https://publications.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/c9ff4ff6-9a81-11e6-9bca-01aa75ed71a1/language-da/format-PDF/source-38580236>.

² https://ec.europa.eu/commission/work-programme-2017_en.

³ COM(2015) 185 final af 28.4.2015.

Inden november vil vi fremsætte forslag om et europæisk system for rejseoplysninger – et automatiseret system med henblik på at afgøre, hvem der vil få lov at rejse ind i EU. På den måde vil vi vide, hvem der rejser til EU, før de ankommer her."

Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker i talen om Unionens tilstand 2016

I løbet af det seneste år er der gjort betydelige fremskridt med at øge sikkerheden ved de ydre grænser. Den 7. april 2017 trådte den reviderede Schengengrænsekodex i kraft. Den foreskriver **systematisk kontrol** i databaser af alle rejsende, som krydser de ydre grænser, også af EU-borgere⁴. Denne systematiske kontrol vil bidrage til at identificere de rejsende, som udgør en trussel mod sikkerheden, eller mod hvem der er udstedt en arrestordre. I juli 2017 nåede Europa-Parlamentet og Rådet til politisk enighed om det **EU-ind- og udrejse-system**, som Kommissionen havde foreslået i april 2016⁵. Systemet vil registrere alle ind- og udrejseoplysninger om tredjelandstatsborgere, der krydser EU's ydre grænser, og således hjælpe med at styrke forvaltningen af de ydre grænser og den interne sikkerhed ved at gøre kontrollen bedre og mere effektiv. Europa-Parlamentet og Rådet behandler netop nu Kommissionens forslag fra november 2016 om indførelse af et **EU-system for rejseoplysninger og rejsetilladelser** (ETIAS)⁶. I systemet skal der indsamles oplysninger om personer, der har til hensigt at rejse til EU uden visum, så det er muligt forud for deres ankomst at foretage kontrol af, om der er tale om irregulær migration, samt sikkerhedskontrol og afdække mulige risici. Kommissionen fortsætter samarbejdet med Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på at nå til enighed om dette forslag inden årets udgang⁷ i overensstemmelse med den fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2017. Eftersom disse instrumenter er afhængige af, at rejse- og identitetsdokumenter er pålidelige, arbejder Kommissionen også på gennemførelsesforanstaltninger, der skal bekæmpe rejsedokument- og identitetssvig, jf. handlingsplanen fra december 2016⁸.

2. Bedre informationsudveksling

"Hvor mange gange har vi i de seneste måneder ikke hørt fortællinger om, at oplysningerne fandtes i ét lands database, men at de aldrig fandt vej til myndigheden i et andet land, hvor de kunne have gjort en afgørende forskel?"

Grænsesikkerhed indebærer ligeledes, at der må lægges vægt på udveksling af oplysninger og efterretninger. Til dette formål vil vi styrke Europol – vort europæiske agentur til støtte for den nationale retshåndhævelse – ved at give det bedre adgang til databaser og flere ressourcer. En antiterrorenhed, som p.t. råder over et personale på 60 ansatte, kan ikke tilvejebringe den nødvendige støtte 24/7."

Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, i talen om Unionens tilstand 2016

Næst efter sikre ydre grænser er data vores vigtigste forsvarsværn. Arbejdet med at forbedre informationsudvekslingen har været en af Kommissionens prioriteter det seneste år, og der er

⁴ Forordning (EU) 2017/458 af 15.3.2017. Jf. også sjette statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 213 final af 12.4.2017).

⁵ COM(2016) 194 final af 6.4.2016. Jf. også niende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 407 final af 26.7.2017).

⁶ COM(2016) 731 final af 16.11.2016. Jf. også anden statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2016) 732 final af 16.11.2016).

⁷ Rådet vedtog sin forhandlingsposition den 9. juni 2017, og Europa-Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige Anliggender (LIBE) efter planen skal stemme om Europa-Parlamentets forhandlingsposition den 26. september 2017.

⁸ COM(2016) 790 final af 8.12.2016.

truffet foranstaltninger til at gennemføre meddelelsen fra april 2016 om stærkere og mere intelligente informationssystemer for grænser og sikkerhed⁹. For det første fremsatte Kommissionen med det formål at **maksimere udnyttelsen af de eksisterende informationssystemer** i december 2016 forslag til lovgivning¹⁰, der skal styrke Schengeninformationssystemet (SIS) som EU's mest succesfulde retshåndhævelsesinstrument, den forstærkede støtten til medlemsstaternes bestræbelser på at gennemføre EU-direktivet om passagerlisteoplysninger (PNR)¹¹, herunder ved hjælp af en gennemførelsesplan og yderligere 70 mio. EUR, og den gik videre med traktatbrudssagerne mod de medlemsstater, som endnu ikke har gennemført Prüm-afgørelserne¹² med henblik på automatisk udveksling af oplysninger om DNA, fingeraftryk og køretøjsregistrering. Arbejdet med at udnytte de eksisterende systemer bedre bærer frugt, hvilket illustreres af den betydelige stigning i antallet af søgninger og hit i Schengeninformationssystemet¹³.

For det andet tog Kommissionen skridt til at **afhjælpe huller i EU's datastyringsstruktur**. Ud over ovennævnte arbejde med EU-ind- og udrejsesystemet og EU-systemet for rejseoplysninger og rejsetilladelser (ETIAS) fremlagde Kommissionen i juni 2017 et supplerende lovgivningsforslag¹⁴ med henblik på at lette udvekslingen af oplysninger fra strafferegistre vedrørende tredjelandstatsborgere i EU gennem det europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS)¹⁵. Systemet vil bidrage til at identificere dømt tredjelandstatsborgere og finde frem til, hvilke medlemsstater der ligger inde med oplysninger om dem. De foreslåede foranstaltninger afhjælper betydelige informationshuller, og Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til hurtigt at gøre fremskridt med de hertil knyttede forslag til lovgivning.

For det tredje tilstræber Kommissionen at sikre **interoperabilitet mellem informationssystemer**, således, at grænsevagter og retshåndhævende myndigheder har de nødvendige oplysninger til deres rådighed. På grundlag af de resultater, som ekspertgruppen på højt plan var nået frem til, fremlagde Kommissionen i maj 2017¹⁶ en ny tilgang til forvaltning af data vedrørende grænser og sikkerhed, hvor alle centrale EU-informationssystemer for sikkerhed og grænse- og migrationsforvaltning er interoperable, under fuld overholdelse af grundlæggende rettigheder. Målet er at gøre de nødvendige oplysninger tilgængelige hurtigere for politifolk i frontlinjen, grænsevagter og immigrationsmedarbejdere og få belyst de tilfælde, hvor terrormistænkte og andre kriminelle pt. kan være registreret under forskellige kaldenavne i forskellige databaser, der ikke er koblet

⁹ COM(2016) 205 final af 6.4.2016. Jf. den syvende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 261 final af 16.5.2017), hvor der detaljeret gøres status over situationen.

¹⁰ COM(2016) 881 final af 21.12.2016, COM(2016) 882 final af 21.12.2016 og COM(2016) 883 final af 21.12.2016. Jf. den tredje statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2016) 831 final af 21.12.2016), der indeholder en beskrivelse af forslagene til lovgivning. Jf. også afsnit IV.1 nedenfor.

¹¹ Direktiv (EU) 2016/681 af 27.4.2016.

¹² Rådets afgørelse 2008/615/RIA og 2008/616/RIA af 23.6.2008.

¹³ Den årlige statistik om Schengeninformationssystemet viser, at medlemsstaternes kompetente myndigheder i 2016 foretog næsten 4 mia. kontroller af personer og genstande på grundlag af data i systemet. Det svarer til en stigning på 40 % fra 2015. Antallet af hit steg tilsvarende fra ca. 150 000 i 2015 til over 200 000 i 2016. Pr. 30. juni 2017 var der i alt foretaget 73 465 075 indberetninger fra medlemsstater i systemet (884 169 indberetninger om personer), en stigning på 11 % sammenlignet med 30. juni 2016 (og på 9 % for så vidt angår indberetninger om personer).

¹⁴ COM(2017) 344 final af 29.6.2017.

¹⁵ Det oprindelige forslag (COM(2016) 7 final af 19.1.2016) indgår i den fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2017.

¹⁶ Jf. den syvende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 261 final af 16.5.2017).

sammen. Som led i dette arbejde fremlagde Kommissionen i juni 2017 et forslag til lovgivning¹⁷, der skal styrke eu-LISA's mandat¹⁸, således at agenturet kan sikre den tekniske gennemførelse af den nye tilgang.

Europols centrale rolle er vokset yderligere det seneste år, så retshåndhævelsesagenturet nu er det egentlige EU-knudepunkt for informationsudveksling om grov grænseoverskridende kriminalitet og terrorisme.¹⁹ Den nye Europolforordning²⁰, der trådte i kraft den 1. maj 2017, udstyrer Europol med redskaberne til at blive et mere effektivt og ansvarligt agentur. Særlig vil en ny ændret ramme for databehandling øge agenturets kapacitet til at udarbejde analyser vedrørende kriminalitet til støtte for medlemsstaterne, og en mere solid databeskyttelsesramme sikrer et uafhængigt og effektivt databeskyttelsestilsyn. Der arbejdes fortsat på at integrere EU-retshåndhævelsesdatabaser yderligere med Europols informationssystem og gøre de dem interoperable. Kommissionen har fremlagt forslag om at opgradere Europols adgang til Schengeninformationssystemet, styrke forvaltningen af Det Europæiske Center for Terrorbekæmpelse og maksimere fordelene ved samarbejdet med internationale partnere²¹. Kommissionen har desuden tilskyndet til samarbejde mellem de retshåndhævende myndigheder og efterretningstjenesterne²², og Det Europæiske Center for Terrorbekæmpelse har knyttet kontakter til Terrorbekæmpelsesgruppen.²³ På grundlag af en grundig behovsvurdering blev Europol tildelt 18 ekstra stillinger til at udføre sine nye opgaver i årene 2017-2020, og EU's budget for 2017 styrkede agenturet ved at tilføre det yderligere 31 stillinger, så det har kapacitet til at yde støtte 24/7 og indsætte mandskab på stedet. Samlet set når Europol dermed op på 550 ansatte. I forslaget til EU's budget for 2018²⁴ foreslog Kommissionen at gøre Europol endnu stærkere ved at tildele det yderligere 16 stillinger med henblik på at styrke dets særlige centre²⁵, den støtte, der ydes af dets enhed for internetindberetning med henblik på at fjerne terrorrelateret indhold på internettet samt bestræbelserne på at bekæmpe internetbedrageri. Europol melder om et støt stigende antal bidrag til dets databaser. Det er dog nødvendigt, at medlemsstaterne deltager fuldt i Det Europæiske Center for Terrorbekæmpelses arbejde, indgiver alle relevante oplysninger til Europol med henblik på fælles analyse samt bidrager til det operationelle samarbejde, så den støtte, Europol bibringer de nationale myndigheder, kan udnyttes fuldt ud.

3. Begrænsning af terroristernes råderum

¹⁷ COM(2017) 352 final af 29.6.2017. Jf. også ottende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 354 final af 29.6.2017).

¹⁸ Det Europæiske Agentur for den Operationelle Forvaltning af Store It-systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed.

¹⁹ Europol tog hul på over 46 000 nye sager i 2016, en stigning på 16 % sammenlignet med 2015. Indholdet af Europols informationssystem forøgedes med 34 % fra 1. januar 2016 til 1. januar 2017. Det samlede antal søgninger i systemet steg med 127 % fra 2015 til 2016.

²⁰ Forordning (EU) 2016/794 af 11.5.2016.

²¹ COM(2016) 602 final af 14.9.2016.

²² COM(2016) 602 final af 14.9.2016.

²³ Terrorismebekæmpelsesgruppen er en uformel gruppe uden for EU's rammer, som samler EU-medlemsstaternes, Norges og Schweiz' sikkerhedstjenester med henblik på at støtte samarbejdet og den operationelle udveksling af efterretningsoplysninger. Den udarbejder fælles vurderinger af terrortruslen på grundlag af efterretninger fra de nationale tjenester og samarbejder med EU's Efterretningsanalysecenter (EU INT-CEN).

²⁴ SEC(2017) 250 final af 30.5.2017.

²⁵ Det Europæiske Center for Terrorbekæmpelse, Det Europæiske Center for Bekæmpelse af Cyberkriminalitet og Det Europæiske Center for Migrantsmugling.

"Derfor har min Kommission lagt vægt på sikkerhed fra første færd — vi kriminaliserede terrorisme og udenlandske krigere i hele Unionen, vi slog ned på brugen af skydevåben og finansiering af terrorister, (...)."

Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, i talen om Unionens tilstand 2016

EU har i det seneste år truffet yderligere foranstaltninger for at begrænse terroristernes råderum. Den 15. marts 2017 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet **direktivet om bekæmpelse af terrorisme**²⁶, som bidrager til at forhindre terrorangreb ved at kriminalisere handlinger såsom finansiering af terrorisme, oplæring i terror og rejser med terror for øje samt tilrettelæggelse og formidling af sådanne rejser. Direktivet styrker også terrorofres rettigheder og indeholder et katalog over tjenester, som skal opfylde deres særlige behov. Medlemsstaterne skal gennemføre disse regler i deres nationale lovgivning senest den 8. september 2018.

Den 17. maj 2017 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet det reviderede **direktiv om skydevåben**²⁷ om erhvervelse og besiddelse af våben. I forslaget udvides rækken af våben, som forbydes, betragteligt, så udbredelsen af de farligste våben stoppes. Medlemsstaterne har nu frem til 14. september 2018 til at indføre den nødvendige kontrol med erhvervelse og besiddelse af skydevåben for at sikre, at kriminelle grupper og terrorister ikke udnytter fragmenterede regler i hele Unionen. Samtidig fortsatte bestræbelserne på at afskære kriminelle og terrorister fra at få adgang til ulovlige våben. I overensstemmelse med Kommissionens opfordring²⁸ konkluderede Rådet den 18. maj 2017, at **ulovlig handel med skydevåben** fortsat udgør en højt prioriteret kriminalitetstrussel for EU i bekæmpelsen af grov og organiseret kriminalitet i de kommende fire år²⁹. Kommissionen har også fortsat gennemførelsen af EU-handlingsplanen for bekæmpelse af ulovlig handel med og brug af skydevåben og eksplosivstoffer fra december 2015³⁰. Europol er i færd med at forberede udstationeringen af gæstemedarbejdere fra Europol i Albanien, Bosnien-Hercegovina og Serbien i overensstemmelse med erklæringen³¹ om at forstærke bekæmpelsen af ulovlig handel med skydevåben og ammunition på Vestbalkan, som blev vedtaget på ministerkonferencen om retlige og indre anliggender mellem EU og landene på det vestlige Balkan den 16. december 2016.

Den 30. maj 2017 iværksatte Kommissionen en revision af EU's forordning om udgangsstoffer til eksplosivstoffer³² som led i bestræbelserne på at skærpe de restriktioner og den kontrol, der gælder kemiske stoffer, som kan misbruges til fremstilling af **hjemmelavede eksplosivstoffer**. Der vil snart blive afholdt en række regionale workshoper med deltagelse fra medlemsstaternes myndigheder for at forbedre gennemførelsen på nationalt plan og sørge for relevant informationsudveksling.

Tidligere og nylige terrorangreb, f.eks. angrebene i Barcelona og Manchester, har vist, at der fokuseres på såkaldte **bløde mål**, som er offentlige områder, f.eks. skoler, hoteller, strande, butikcentre, områder, hvor kulturelle og sportslige begivenheder afholdes, områder, hvor

²⁶ Direktiv (EU) 2017/541 af 15.3.2017.

²⁷ Direktiv (EU) 2017/853 af 17.7.2017.

²⁸ Jf. den sjette statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 213 final af 12.4.2017).

²⁹ Rådets konklusioner om fastsættelse af EU's prioriteter for bekæmpelsen af organiseret og grov international kriminalitet i perioden 2018-2021 (rådsdokument 9450/17 af 19.5.2017).

³⁰ COM(2015) 624 final af 2.12.2015.

³¹ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-16-4445_en.htm.

³² EUT L 39 af 9.2.2013, s. 1.

mange mennesker er forsamlet, og transportknudepunkter. Kommissionen har intensiveret sin indsats på dette område, så der kan skabes et forum for udveksling af information og god praksis mellem medlemsstaterne. Der blev afholdt en første EU-workshop om beskyttelse af bløde mål den 6.-7. februar 2017, hvor der blev aftalt flere politiske tiltag og foranstaltninger med medlemsstaterne. Kommissionen oprettede også en platform, hvor medlemsstaterne kan udveksle dokumenter og vejledningsmateriale, samt en sårbarhedstjekliste med hensyn til beskyttelse af bløde mål. Der blev afholdt en kriseøvelse vedrørende bløde mål med deltagelse af Belgien og Nederlandene den 29. juni 2017, som Kommissionen finansierede for at afprøve forskellige tilgange til beskyttelse af bløde mål.

Inden for transportsikkerhed har EU udviklet en fælles risikovurderingsproces for at forbedre den civile luftfarts sikkerhed ved overflyvning af konfliktområder og indgående fragt- og passagerflyvninger fra tredjelande. Sidstnævnte vil blive suppleret med kapacitetsopbygning i tredjelande.

I det forløbne år fortsatte arbejdet med at gennemføre handlingsplanen for bekæmpelse af finansiering af terrorisme³³ for at **spore og forebygge terrorfinansiering**, navnlig på grundlag af de lovgivningsforslag, som Kommissionen fremlagde³⁴. I december 2016³⁵ fremsatte Kommissionen tre lovgivningsforslag for at udbygge og styrke EU's retsregler inden for områderne hvidvaskning af penge³⁶, ulovlige pengestrømme³⁷ og indefrysning og konfiskation af aktiver³⁸. Allerede i juli 2016 foreslog Kommissionen at ændre det fjerde direktiv om hvidvaskning af penge med henblik på at bekæmpe de nye metoder, der anvendes til at finansiere terrorisme på (f.eks. virtuel valuta og forudbetalte kort) og øge gennemsigtigheden for at bekæmpe hvidvaskning af penge³⁹. Den 13. juli 2017 fremlagde Kommissionen sit seneste forslag vedrørende bekæmpelse af finansiering af terrorisme i form af en forordning om forhindring af import til og opbevaring i EU af kulturgenstande, der er ulovligt eksporteret fra et tredjeland⁴⁰. Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til hurtigt at gøre fremskridt med disse vigtige forslag.

I maj 2017 vedtog Kommissionen en henstilling om forholdsmæssigt afpasset **politikontrol og politisamarbejde i Schengenområdet**⁴¹. I henstillingen fastsættes de foranstaltninger, som Schengenlandene bør træffe for at sikre en mere effektiv udnyttelse af de eksisterende politimæssige beføjelser i forbindelse med trusler mod den offentlige orden eller den indre sikkerhed. Kommissionen afholdt en workshop med medlemsstaterne den 10. juli 2017 for at

³³ COM(2016) 50 final af 2.2.2016.

³⁴ Jf. ottende statusrapport om indførelse af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 354 final af 29.6.2017). I bilag 2 gøres der status over gennemførelsen af handlingsplanen med henblik på at styrke bekæmpelsen af finansiering af terrorisme.

³⁵ Jf. den tredje statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2016) 831 final af 21.12.2016), der indeholder en nærmere beskrivelse af forslagene til lovgivning.

³⁶ Forslag til direktiv om strafferetlig bekæmpelse af hvidvaskning af penge (COM(2016) 826 final af 21.12.2016).

³⁷ Forslag til forordning om kontrol med likvide midler, der føres ind i eller ud af Unionen (COM(2016) 825 final af 21.12.2016).

³⁸ Forslag til forordning om gensidig anerkendelse af afgørelser om indefrysning og konfiskation (COM(2016) 819 final af 21.12.2016).

³⁹ COM(2016) 450 final af 5.7.2016. Jf. den niende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 407 final af 26.7.2017), der indeholder en beskrivelse af lovgivningsforslaget. Det indgår i den fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2017, og Europa-Parlamentet og Rådet bør derfor nå til enighed inden årets udgang. Der pågår trilommøder.

⁴⁰ COM(2017) 375 final af 13.7.2017.

⁴¹ C(2017) 3349 final af 12.5.2017.

understøtte gennemførelsen af henstillingen, som følges op af endnu en workshop den 8. september 2017.

4. Forebyggelse af radikaliserings

"Derfor har min Kommission lagt vægt på sikkerhed fra første færd – (...) vi samarbejdede med internetvirksomheder om at få terroristisk propaganda væk fra internettet, og vi bekæmpede radikaliserings i Europas skoler og fængsler."

Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, i talen om Unionens tilstand 2016

Den mest effektive terrorbekæmpelsespolitik består i at forebygge, at mennesker forføres af volds- og terrorbudskaber. I det seneste år har Kommissionen øget sin støtte til forebyggende tiltag fra medlemsstaternes side på nationalt og lokalt plan, idet den har gennemført foranstaltningerne i meddelelsen fra juni 2016 om støtte til forebyggelse af radikaliserings, der fører til voldelig ekstremisme⁴².

For at bekæmpe **radikaliserings på internettet** har Kommissionen i det seneste år fortsat arbejdet med internetplatforme, der skal imødegå terroristers udnyttelse af internettet og beskytte internetbrugerne. EU's internetforum har to nøglemål: at gøre terrorrelateret indhold på internettet mindre tilgængeligt og sætte civilsamfundspartnere i stand til at øge udbredelsen af virkningsfulde modfortællinger på internettet. Med hensyn til førstnævnte mål spiller EU's enhed for internetindberetning under Europol fortsat en vigtig rolle i indberetningen af terrorrelateret indhold til internetvirksomhederne. På godt og vel to år er der indberettet over 35 000 tilfælde, hvoraf 80-90 % er blevet fjernet. Det står dog klart, at en afhjælpende indsats alene ikke er tilstrækkelig til effektivt at stoppe udbredelsen af terrormateriale på internettet. Derfor var Kommissionen meget tilfreds med, at fire af de største virksomheder på det andet møde på højt plan i EU's internetforum i december 2016 afgav tilsagn om at oprette en 'hashtagdatabase', som skal forhindre, at terrormateriale, der fjernes fra en platform, genoplades til en anden. Som følge af opfordringerne fra G7-topmødet i Taormina, G20-handlingsplanen mod terror og konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i juni 2017 opstillede medlemmerne af EU's internetforum den 17. juli 2017 en handlingsplan til bekæmpelse af terrorrelateret indhold på internettet. Den indeholder bl.a. foranstaltninger til at styrke den automatiske sporing af ulovligt terrorrelateret indhold på internettet, udveksle relevant teknologi og redskaber med mindre virksomheder, sikre en fuld gennemførelse og anvendelse af "hashtagdatabasen" og inddrage civilsamfundet i udbredelsen af positive modfortællinger. Som bebudet på EU's internetforum i december 2016 er programmet om styrkelse af civilsamfundet (CSEP) nu iværksat med en bevillingsramme på 10 mio. EUR fra Kommissionen. Programmet skal bidrage til at øge udbredelsen af virkningsfulde modfortællinger på internettet.

Mere generelt har Kommissionen det seneste år fortsat **støtten til forebyggelse og bekæmpelse af radikaliserings på nationalt og lokalt plan**, særlig gennem netværket til bevidstgørelse omkring radikaliserings (RAN), der arbejder sammen med fagfolk i lokalsamfundet. Netværket har tilbudt medlemsstaterne uddannelse og rådgivning og har

⁴² COM(2016) 379 final af 14.6.2016 Jf. ottende statusrapport om indførelse af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 354 final af 29.6.2017). I bilag 2 gøres der status over gennemførelsen af foranstaltningerne i meddelelsen fra juni 2016.

udviklet en lang række eksempler på god praksis, retningslinjer, håndbøger og anbefalinger⁴³. De temaer og emner, der dækkes, omfatter polarisering, radikaliserings i fængsler og exitprogrammer, støtteforanstaltninger til familier, ungdomsarbejde og uddannelse, nærpolti, kommunikation og narrativer, inddragelse og styrkelse af unge og håndtering af hjemvendte fremmedkrigere.

Den 27. juli 2017 nedsatte Kommissionen en ekspertgruppe på højt plan om radikaliserings⁴⁴, som inddrager de vigtigste interessenter på EU-plan og nationalt plan. Ekspertgruppens opgaver omfatter udarbejdelse af en række vejledende principper og anbefalinger for det fremtidige arbejde på dette område både på EU-plan og nationalt plan og en vurdering af, hvorvidt der er behov for mere strukturerede samarbejds mekanismer på EU-plan i arbejdet med at forebygge radikaliserings.

5. Igangværende arbejde

I den **omfattende evaluering af EU's sikkerhedspolitik**⁴⁵ peges der på udfordringer og mangler, som hæmmer effektivt samarbejde i sikkerhedsunionen, og på behovet for at videreudvikle og tilpasse de eksisterende politikker og redskaber for at tackle de konstant skiftende sikkerhedstrusler og -udfordringer.

Efter Rådets konklusioner om interoperabilitet (juni 2017) og Det Europæiske Råds konklusioner (juni 2017) prioriteres det højt at nå videre i arbejdet hen imod **interoperabilitet mellem informationssystemer**. Kommissionen offentliggjorde en indledende konsekvensanalyse i juli 2017. En bredere offentlig høring afsluttes i midten af oktober 2017. På det grundlag vil Kommissionen fremsætte et forslag til lovgivning hurtigst muligt.

Bekæmpelse af radikaliserings er også fortsat en prioritet. Kommissionen fremskynder arbejdet på dette område, navnlig gennem ekspertgruppen på højt plan om radikaliserings. Gruppen vil fremlægge sine foreløbige konklusioner inden udgangen af 2017. For så vidt angår forebyggelse af radikaliserings på internettet vil højtstående embedsmænd fra EU's internetforum senere i september 2017 gøre status over gennemførelsen af handlingsplanen fra juli 2017 som forberedelse af EU's tredje internetforum i december 2017. Kommissionen vil også arbejde tæt sammen med det nystartede Globale Internetforum til Bekæmpelse af Terrorisme, som supplerer EU's internetforum.

Kommissionens gennemfører som led i **indsatsen mod finansiering af terrorisme** foranstaltningerne i handlingsplanen af 2. februar 2016⁴⁶. Indsatsen omfatter en vurdering af foranstaltninger til forbedring af adgangen til centrale registre over bankkonti og til begrænsning af kontantbetalings⁴⁷. Et andet nøgle aspekt ved dette arbejde er vurderingen af et muligt EU-system til sporing af terrorrelaterede transaktioner, som kunne supplere EU's og USA's eksisterende aftale om program til sporing af finansiering af terrorisme (TFTP)⁴⁸ ved at

⁴³ Senest præsenterede netværket den 19. juni 2017 en håndbog i håndtering af hjemvendte fremmedkrigere ("Responses to Returnees"), for at støtte medlemsstaterne i tacklingen af udfordringerne med hjemvendte udenlandske terrorkrigere.

⁴⁴ C(2017) 5149 final af 27.7.2017.

⁴⁵ SWD(2017) 278 final af 26.7.2017, s. 8-11.

⁴⁶ COM(2017) 50 final af 2.2.2016.

⁴⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/better-regulation-why-and-how_da.

⁴⁸ EUT L 195 af 27.7.2010, s. 5. Programmet til sporing af finansiering af terrorisme (TFTP) har frembragt en betydelig mængde efterretninger, som har bidraget til at afsløre planlagte terrorhandlinger og opspore deres bagmænd. Den tilhørende aftale om udveksling af finansielle oplysninger sikrer beskyttelsen af EU-borgeres

spore transaktioner, som ikke falder ind under aftalen. I den tredje statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion fra december 2016⁴⁹ gjorde Kommissionen rede for sin indledende analyse af muligheden af at oprette et europæisk system til sporing af finansiering af terrorisme og bebudede, at den ville fortsætte sin vurdering. Kommissionens overnationale vurdering af risici for hvidvaskning af penge, der blev offentliggjort den 27. juni 2017⁵⁰, bekræftede, at terrorister og kriminelle forsøger at anvende den finansielle sektor til deres aktiviteter, f.eks. gennem svigagtig anvendelse af forbrugerkreditter og lån med lav værdi. Hvad angår håndteringen af problemer i forbindelse med hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme har finansielle efterretningsenheder (FIU) en central position. De er ansvarlige for at modtage og analysere oplysninger og oplyse de kompetente myndigheder om resultaterne af deres analyser. Som det blev fremhævet i rapporten fra december 2016⁵¹, risikerer betydelige forskelle i FIU'ernes status, beføjelser til at få adgang til, udveksle og anvende oplysninger, organisering og grad af autonomi at indvirke negativt på deres evne til at samarbejde indbyrdes og med andre relevante myndigheder. I arbejdsdokumentet⁵² fra Kommissionens tjenestegrene fra juni 2017 om forbedring af samarbejdet mellem finansielle efterretningsenheder peges der både på lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger, som kunne bidrage til at afhjælpe de konstaterede problemer. Kommissionen vil yderligere foretage en vurdering af disse foranstaltninger gennem drøftelser med eksperter fra nationale FIU'er, retshåndhævelsesmyndigheder og retslige myndigheder. Kommissionen vil fremlægge sine konklusioner i en af de næste rapporter statusrapporter om sikkerhedsunion.

Arbejdet med at indskrænke adgangen til farlige stoffer, som terrornetværk kan anvende som **eksplosivstoffer**, skal fortsætte. Hjemmelavede eksplosivstoffer, navnlig triacetoneperoxid (TATP), har været den mest almindelige type af eksplosivstoffer i de seneste angreb⁵³. Som bebudet i den nylige rapport, der vedrører anvendelsen af forordningen om udgangsstoffer til eksplosivstoffer⁵⁴, undersøger Kommissionen, hvilke supplerende og skærpede foranstaltninger der kan træffes for at forhindre terrorister i at erhverve eksplosivstoffer.

Den nyligt nedsatte EU-politikgruppe vedrørende bløde mål vil holde sit første møde den 18. og 19. september 2017 for at styrke **beskyttelsen af bløde mål**. Den støttes af to undergrupper med fagfolk og aktører, herunder private interessenter. I fagfolk-undergruppen er der oprettet et netværk til beskyttelse af udsatte bløde mål, og det første møde vil finde sted i Spanien den 24.-26. oktober 2017.

Som bebudet i januar 2017⁵⁵ er Kommissionen ved at udarbejde retningslinjer for, hvordan national **dataagrivningslovgivning** kan udarbejdes i overensstemmelse med Den Europæiske Unions Domstols afgørelser.

privatliv og giver USA's og EU's retshåndhævende myndigheder et effektivt redskab i hænde i kampen mod terrorisme.

⁴⁹ COM(2016) 831 final af 21.12.2016.

⁵⁰ COM(2017) 340 final af 26.6.2017.

⁵¹ Rapporten "Mapping Exercise and Gap Analysis on FIUs' Powers and Obstacles for Obtaining and Exchanging Information", der er udarbejdet af en medlemsstatsprojektgruppe i forbindelse med EU FIU-plattformen

(<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=33583&no=2>).

⁵² SWD(2017) 275 final af 26.6.2017.

⁵³ Europols 2017-rapport om situationen og udviklingen med hensyn til terrorisme i EU.

⁵⁴ COM(2017) 103 final af 28.2.2017.

⁵⁵ COM(2017) 41 final af 25.1.2017.

III. GENNEMFØRELSE AF ANDRE HØJTPRIORITEREDE SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER

1. Lovgivningsinitiativer

Arbejdet med Kommissionens lovgivningsforslag⁵⁶ om **styrkelse af Schengeninformationssystemet (SIS)** pågår. De seneste drøftelser i rådsgrupperne fandt sted den 26. juli 2017, og det estiske formandskab for Rådet stiler mod at opnå et forhandlingsmandat senest i oktober 2017. I Europa-Parlamentets fremlagde ordførerne deres udkast til betænkning i juni 2017, og Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Andre Anliggender (LIBE) skal efter planen stemme om sit forhandlingsmandat den 11. eller 12. oktober 2017. Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at nå til enighed om disse vigtige forslag inden udgangen af 2017 som led i interoperabilitetsdagsordenen, jf. den syvende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion⁵⁷.

2. Ikke-lovgivningsmæssige initiativer

Inden for **transportsikkerhed** har Kommissionen for på EU-niveau at supplere medlemsstaternes indsats for at højne den civile luftfarts sikkerhed iværksat risikovurderinger af andre transportformer for at finde frem til mangler og mulige løsninger på, hvordan de konstaterede risici kan afbødes. På et møde den 15. juni 2017 drøftede Kommissionens tjenestegrene og medlemsstaterne, hvordan trusselsbilledet med hensyn til jernbanetransport ser ud, og hvordan samarbejdet om at bidrage til at afbøde truslen kan styrkes. Det næste møde finder sted i oktober 2017.

Som led i **bekæmpelsen af cyberkriminalitet** markerede etårsdagen **for No More Ransom-kampagnen** den 25. juli 2017, at kampagnen udvides yderligere med nye partner, redskaber og sprog⁵⁸. *No More Ransom*-kampagnen blev iværksat i 2016 og er et offentligt-privat initiativ, som har til formål at bekæmpe afpresningssoftware og støttes af Europol. På kampagneportalen, der i øjeblikket findes i 26 forskellige sprogudgaver, får ofre for afpresningssoftware stillet over 50 forskellige dekrypteringsværktøjer til rådighed. Det har siden iværksættelsen ført til 28 000 vellykkede dekrypteringer, hvorved kriminelle er gået glip af anslået 8 mio. EUR i løsepenge. Kampagnen er udtryk for en innovativ samarbejdsmodel, der anvender effektive og konkrete offentlig-private partnerskaber til at bekæmpe cyberkriminalitet. Kampagnen er vokset, så den i dag omfatter 100 partnere, herunder 7 tilknyttede partnere og 98 støttepartnere (34 retshåndhævende myndigheder og 64 offentlige og private organisationer).

Måneders forberedelse og koordinering på verdensplan førte til en vellykket **fjernelse af to af de største kriminelle markedspladser på det mørke net, AlphaBay og Hansa**⁵⁹. Det forventes at være den første af hundreder af nye efterforskninger i Europa. To større retshåndhævelsesoperationer under ledelse af FBI, USA's narkopoliti og Nederlandenes nationale politi har med støtte fra Europol fjernet en kriminel undergrundsøkonomi, der er ansvarlig for handel med over 350 000 ulovlige varer, herunder narkotika, skydevåben og

⁵⁶ COM(2016) 881 final af 21.12.2016, COM(2016) 882 final af 21.12.2016 og COM(2016) 883 final af 21.12.2016.

⁵⁷ COM(2017) 261 final af 16.5.2017.

⁵⁸ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/over-28-000-devices-decrypt-and-100-global-partners-%E2%80%93-no-more-ransom-celebrates-its-first-year>.

⁵⁹ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/massive-blow-to-criminal-dark-web-activities-after-globally-coordinated-operation>.

malware til cyberkriminalitet. I kampen for at fjerne kriminelle aktiviteter på internettet regnes denne retshåndhævelsesoperation i EU og USA blandt de mest sofistikerede operationer.

3. Den eksterne dimension

Den 26. juli 2017 afgav Den Europæiske Unions Domstol udtalelse om, hvorvidt **aftalen mellem EU og Canada om overførsel og behandling af passagerlisteoplysninger (PNR-oplysninger)** er forenelig med traktaterne⁶⁰. Domstolens svar på Europa-Parlamentets anbringende er, at den påtænkte aftale ikke må indgås i sin nuværende form, fordi flere af dens bestemmelser ikke er forenelige med de grundlæggende rettigheder, som anerkendes af EU, navnlig retten til databeskyttelse og retten til respekt for privatliv. Domstolen anførte, at overførslen af PNR-oplysninger fra EU til Canada og den indgriben, det medfører i disse grundlæggende rettigheder, er berettiget for at sikre den offentlige sikkerhed i forbindelse med bekæmpelsen af terrorhandlinger og grov transnational kriminalitet, men den fandt, at flere af den påtænkte aftales bestemmelser ikke er begrænset til, hvad der er strengt nødvendigt, og ikke indeholder klare og tilstrækkeligt præcise regler.

Eftersom anvendelsen af PNR-oplysninger er et vigtigt redskab i bekæmpelsen af terrorisme og grov transnational kriminalitet, vil Kommissionen tage de fornødne skridt til at sikre fortsat overførsel af PNR-oplysninger under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder i overensstemmelse med Domstolens udtalelse. Kommissionen er ved at færdiggøre sin analyse af Domstolens udtalelse og vil snart anmode Rådet om et mandat til at indlede drøftelser med Canada om at revidere den eksisterende aftale, så den hurtigt kan bringes i overensstemmelse med kravene i Domstolens udtalelse.

V. KONKLUSION

I denne rapport gøres der status over, hvor langt arbejdet med sikkerhedsunionen er nået inden for det seneste år. Den viser, hvordan alle sikkerhedsrelaterede prioriteringer i talen om Unionens tilstand 2016 og i Kommissionens arbejdsprogram for 2017 er blevet gennemført. Dette arbejde lægger grundlaget for en yderligere samordnet indsats sammen med Europa-Parlamentet og Rådet i det kommende år med henblik på at imødegå de aktuelle sikkerhedstrusler og -udfordringer i overensstemmelse med prioriteterne i talen om Unionens tilstand 2017.

Den næste statusrapport om sikkerhedsunionen vil blive fremlagt i oktober 2017.

⁶⁰ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-07/cp170084da.pdf>.